

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 400/2017-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Róbertom Liškom, Štefánikova 882/39, Poprad, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36, čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 NcC 16/2016 a jeho uznesením z 28. decembra 2016 a postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 212/2016 a jeho uzneseniami z 30. novembra 2016 (1Spr V 437/2016, 1 SprV 438/2016) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36, čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 NcC 16/2016 a jeho uznesením z 28. decembra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 212/2016 a jeho uzneseniami z 30. novembra 2016 (1Spr V 437/2016, 1 SprV 438/2016; ďalej len „napadnuté uznesenia okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z jej prílohy vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením podľa § 39 ods. 1 a 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) prikázal spor, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako žalovaný, Okresnému súdu Svidník s odôvodnením, že uznesením predsedu okresného súdu č. k. 20 C 212/2016-14 z 30. novembra 2016 (1Spr V 437/2016) boli vylúčení z prerokovania a rozhodovania veci [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], dr., [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a uznesením podpredsedu okresného súdu č. k. 20 C 212/2016-18 z 30. novembra 2016 (1Spr V 438/2016) bolo rozhodnuté o tom, že predseda okresného súdu [REDAKOVANÉ] je vylúčený z prerokovania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 20 C 212/2016.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Krajský súd v Prešove, ale aj Okresný súd v Poprade nezabezpečil sťažovateľovi v plnom rozsahu právo na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR, uplatnenie práva obhajoby, aplikáciu základných zásad konania a tak jeho spravodlivý proces. Odňal mu

v rámci toho právo na kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, právo na jeho prítomnosť v konaní, verejnosť a právo na zákonného sudcu. Pritom svoje rozhodnutie krajský súd ani neodôvodnil v súlade s právom a judikatúrou ESLP. Takým postupom /procesným/ súdu Poprad a jeho rozhodnutiami /nezákonnými a nedôvodnými/ o vylúčení sudcov, no najmä samotným rozhodnutím Krajského súdu v Prešove o prikázaní sporu inému súdu tak sťažovateľovi bola aj zmenená miestna príslušnosť súdu a to nielen jemu, ale aj druhému účastníkovi, oprávnenému a sťažil sa obom stranám prístup k spravodlivosti.

O tom, že zákonný sudca, ktorý mal rozhodnúť o návrhu sa vylúčil a neskôr zrejme aj ostatní sudcovia súdu v Poprade, hoci na to nebol žiaden dôvod, nebol sťažovateľ ako účastník - sporová strana vôbec informovaný, rozhodnutia o vylúčení mu neboli oznámené a nemohol som sa k ich dôvodom a procesnému postupu ani len vyjadriť. Pritom o tom, že bola na neho podaná žaloba a vedie sa súdne konanie sa tak ani nedozvedel, nevedel, že súd takto koná a dozvedel sa o konaní a o rozhodnutiach o vylúčení sudcov v ňom vydaných až po tom, čo mu bolo súdom prvého stupňa doručené rozhodnutie Krajského súdu o prikázaní sporu inému súdu, ktorý rozhodol bez toho, aby aspoň on sťažovateľovi oznámil rozhodnutia sudcov prvého stupňa o vylúčení, ich dôvody a zadovážil si jeho stanovisko k týmto rozhodnutiam o vylúčení sudcov a k postupu súdu.

Viacero vyjadrení sudcov bolo pritom čisto účelových, alibistických, neexistovali žiadne reálne dôvody na to, aby nemohli vo veci rozhodnúť a aby ich súd mohol vylúčiť z rozhodovania. Viacero sudcov pozná sťažovateľ skutočne len z videnia, niektorých vôbec nepozná! /a oni jeho/ inak ako tak, že ich možno videl v súdnej budove, rovnako aj jeho manželka, sudkyňa Okresného súdu Kežmarok.

Žiaden z predmetných sudcov okresného súdu, ktorí mali rozhodovať vo veci sa nikdy nevyvlúčil, keď prejednával vec, v ktorej sťažovateľ bol právnym zástupcom či advokátom účastníka či obžalovaného, obvineného /v civilnom konaní účastníkom/ a tých bolo neúrekom.

CSP síce vo svojich ustanoveniach o vylúčení sudcov z konania nevyžaduje ex verbis oboznámenie dotknutej sporovej strany s procesom konania a rozhodovania o vylúčení, či podaním jej stanoviska k tomuto procesu, ale už z uvádzaných ústavných princípov a medzinárodných dohôd a judikatúry súdov vyplýva nevyhnutnosť jej účasti na tomto procese a rozhodovaní.

... Vyведенé závery oboch súdov boli zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neutržateľné... bolo sťažovateľovi odobraté právo na zákonného sudcu.

Procesný postup, v ktorom sa nerešpektujú ústavné práva a výsledkom ktorého je, že nerozhodne zákonný sudca, resp. súd zriadený v súlade so zákonom, je nezlučiteľný s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, z čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a napokon aj z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a rozhodnutie vydané v takomto konaní preto nemôže byť ústavne akceptovateľné.

Je dôležité aj to, že ani nadriadený, Krajský súd v Prešove v rozpore s čl. 2 bod 3 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl.13 Dohovoru nezaistil a nepresadil účinnú ochranu porušených základných práv a slobôd/ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa, v zmysle jeho práva na účinný opravný prostriedok. Pritom každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.

...Ved' napr. vo veci, kde je sťažovateľ žalobcom a manželka svedkyňou na Okresnom súde v Kežmarku veci prejednávajú normálne na súde v Kežmarku jej kolegovia, sudcovia, kde pracuje tiež ako sudkyňa. Krajský súd v Prešove ich nevytlúčil, hoci tu by práve mohol - napr. vid' jeho rozhodnutie 8NcC7/2015... A ak sa s nejakým sudcom sťažovateľ náhodne stretne na nejakom verejnom koncerte, dovolenke či svadbe, to predsa nemôže byť dôvodom na jeho vylúčenie a odňatie veci zákonnému sudcovi...

Z princípu kontradiktórnosti konania však vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho odporcu /alebo aj zamýšľaný postup súdu/ právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (napr. vec K. S. proti Fínsku, rozsudok ESLP z 31. mája 2001; vec F. R. proti Švajčiarsku, rozsudok ESLP z 28. júna 2001).“

Na základe tejto sťažostnej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vyslovil porušenie jeho základných práv podľa

čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 36, čl. 38 ods. 1 a 2 listiny, ako aj jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 charty a podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, a napadnutými uzneseniami okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, zrušil napadnuté uznesenia krajského súdu a okresného súdu, ako aj na napadnuté uznesenie krajského súdu nadväzujúcich súdnych rozhodnutí a vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu. Zároveň sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 1 € a úhrady trov právneho zastúpenia v sume 312,34 €.

Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením

bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 36, čl. 38 ods. 1 a 2 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 charty a čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutými uzneseniami okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takého rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa listiny.

Podľa čl. 36 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

Podľa čl. 36 ods. 4 listiny podmienky a podrobnosti upravuje zákon.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu všetky osoby sú si pred súdom rovné. Každý má úplne rovnaké právo, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje buď o jeho právach a povinnostiach, alebo o akomkoľvek trestnom obvinení vznesenom proti nemu.

Článok 46 ods. 1 ústavy predstavuje primárne ústavné východisko pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a vytvára ústavný základ pre ústavnú úpravu jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v čl. 46 až čl. 50 ústavy (m. m. I. ÚS 117/05). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (pozri II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a povolené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (m. m. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Zo sťažostnej argumentácie sťažovateľ vyplýva, že jej ťažisko je založené na namietanom porušení základného práva na zákonného sudcu garantovaného

prostredníctvom čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny. Základné právo na zákonného sudcu ústavný súd považuje za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, keďže na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred ustanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený pre rôzne dôvody a rozličné účely výber súdov a sudcov „ad hoc“ (pozri I. ÚS 239/04).

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v Civilnom sporovom poriadku (ďalej len „CSP“) garantované aj prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť (§ 49 a nasl. CSP). Zároveň k zabezpečeniu ústavou garantovaného základného práva na zákonného sudcu slúži aj inštitút prikázania sporu inému súdu z dôvodu vylúčenia súdu inak príslušnému na rozhodnutie sporu. Konkrétne ide o ustanovenie § 39 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak nemôže príslušný okresný súd alebo krajský súd o spore konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení, musí byť spor prikázaný inému súdu tej istej inštancie.

Aj vo vzťahu k ochrane základného práva na zákonného sudcu ústavný súd vo svojej judikatúre dôsledne vychádza z princípu subsidiarity, pričom zdôrazňuje, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto sa intervencia ústavného súdu subsidiárna uplatní až vtedy, ak túto ochranu neposkytnú, resp. neposkytujú všeobecné súdy (m. m. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Vo vzťahu k ochrane základného práva na zákonného sudcu disponujú všeobecné súdy celým radom právnych nástrojov, ktorých použitie je spôsobilé zabezpečiť efektívnu ochranu tohto základného práva, čo potvrdzuje aj ustálenú súdna prax a judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorému zákon zveruje zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov.

V nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa ústavný súd považuje za vhodné poukázať na judikatúru najvyššieho súdu k otázkam, ktoré sťažovateľ nastoľuje svojou sťažnosťou. V prvom rade ústavný súd poukazuje na právny názor najvyššieho súdu vyslovený v uznesení sp. zn. 4 M Cdo 17/2009 z 29. októbra 2009, podľa ktorého *„je rozhodovanie vylúčeným sudcom takou vadou konania, ku ktorej odvolací i dovolací súd, v rámci preskúmavania zákonnosti celého konania na základe podaného riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku, je povinný prihliadať z úradnej moci (§ 212 ods. 3 a § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.), a ktorá je dôvodom kasačného rozhodnutia. O takúto vadu ide bez ohľadu na to, či o vylúčení sudcu bolo alebo nebolo rozhodované nadriadeným súdom podľa § 16 ods. 1 O. s. p. a bez ohľadu na to, že takýmto prípadným rozhodnutím sudca z prejednávania a rozhodovania veci vylúčený nebol. Inštitút vylúčenia sudcu je totiž objektívnou procesnou kategóriou a tým aj zásadne nezávislou na rozhodovaní podľa uvedeného ustanovenia. Niet žiadnej vecnej ani procesnej prekážky, aby v odvolacom alebo v dovolacom konaní nemohla byť otázka vylúčenia sudcu otvorená nanovo a prípadne aj inak zodpovedaná, a to bez ohľadu na to, aké skutkové dôvody boli skôr namietané alebo hodnotené.“*

Rovnako považuje ústavný súd za užitočné poukázať aj na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 153/96 z 21. augusta 1997 a sp. zn. 6 Cdo 210/2010 z 20. apríla 2011, v ktorých sa *inter alia* uvádza: *„Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g) OSP posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti.“*

V skúmaných súvislostiach možno poukázať aj na právny názor najvyššieho súdu (opierajúci sa o judikatúru ústavného súdu) vyslovený v uznesení sp. zn. 3 Cdo 323/2009 z 15. marca 2012, podľa ktorého *„nesprávne obsadeným súdom (§ 237 písm. g/ O. s. p.) je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitú vec prejednať a o nej rozhodnúť. Súd treba považovať za nesprávne*

obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca (porovnaj tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2008 sp. zn. II. ÚS 136/08). Zákonným sudcom (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je sudca určený v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu. Postavenie zákonného sudcu ako osoby, ktorá má o veci rozhodnúť, je späté so sústavou súdov, ktorú upravuje zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. So sústavou súdov priamo súvisí príslušnosť súdu na rozhodovanie o veci upravená Občianskym súdnym poriadkom. Nevyhnutným predpokladom toho, aby účastník konania nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, je rozhodovanie o jeho veci súdom, ktorý je podľa zákona na rozhodovanie o nej vecne, miestne i funkčne príslušný.“.

Ústavný súd sa s citovanými právnymi názormi ústavného súdu stotožňuje a aj na ich základe konštatuje, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecných súdov sú závažné procesné pochybenia súdov prvého stupňa dôvodom na podanie odvolania (pozri odvolacie dôvody vymedzené v § 365 CSP) a za splnenia zákonom ustanovených podmienok aj na podanie dovolania (pozri napr. II. ÚS 595/2013, IV. ÚS 26/04, ale aj m. m. II. ÚS 130/02, IV. ÚS 31/03).

Pokiaľ podľa názoru sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením o prikázaní veci rozhodol zjavne neodôvodnene a vo veci samej mali rozhodovať sudcovia, ktorí nemali byť podľa objektívneho posúdenia ich pomeru k veci alebo k účastníkom konania alebo k ich zástupcom z ďalšej účasti na prerokúvaní a rozhodovaní o veci sťažovateľa vylúčení, resp. ak bola podľa sťažovateľa na tomto základe vec prikázaná nepríslušnému prvostupňovému súdu (z dôvodu sťažovateľovho presvedčenia, že sudcovia inak príslušného okresného súdu nemali byť vylúčení z prerokúvania veci, a teda že nedošlo k naplneniu hypotézy § 49 ods. 1 CSP) a vo veci tak rozhodoval nezákonný sudca, potom sa jeho sťažnosť podaná ústavnému súdu javí ako predčasná. V ďalšom priebehu konania vo veci samej pred všeobecnými súdmi má totiž sťažovateľ k dispozícii právne prostriedky nástroje (odvolanie a príp. dovolanie), prostredníctvom ktorých môže uplatniť námietky, ktoré tvoria obsah jeho sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, o ktorých budú všeobecné súdy povinné rozhodnúť. V posudzovanom prípade teda existuje „iný súd“, resp. „iné

súdy“, a to krajský súd, resp. najvyšší súd, ktoré sú primárne povolané na poskytnutie ochrany právam sťažovateľa.

Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy zjavne vyplýva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Nad rámec svojho rozhodnutia o odmietnutí sťažnosti považuje ústavný súd za vhodné k sťažovateľovej námietke o nedostatku kontradiktórnosti pri rozhodovaní o vylúčení sudcov a prikázaní veci inému súdu poznamenať, že podľa novej procesnej úpravy postupu pri vylúčení sudcu na základe jeho oznámenia (§ 50 až § 51 CSP) nie je nevyhnutné zaobstarať stanoviská sporových strán ku skutočnostiam, pre ktoré má byť sudca vylúčený. Ak sudca zistí skutočnosť, ktorá je spôsobilá vzbudiť dôvodné pochybnosti o jeho nezaujatosti, je povinný túto skutočnosť oznámiť predsedovi súdu, resp. podpredsedovi súdu. Predseda súdu oznámenú skutočnosť vyhodnotí a prípadne rozhodne o vylúčení, ak je toho názoru, že je to dôvodné. Ak sťažovateľ napriek uvedenému zastáva názor, že ide o nedostatok spôsobilý navodiť nespravodlivosť procesu ako takého, má v konaní vo veci samej možnosť využiť opravné prostriedky a domáhať sa ochrany svojich práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2017